

Regeringens proposition

1994/95:61

Vårdnadsbidraget. Garantidagarna.
Enskild barnomsorg

Prop.
1994/95:61

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 27 oktober 1994

Ingvar Carlsson

Anna Hedborg
(Socialdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag upphävs och att vissa följdändringar görs i ett antal andra lagar som ändrades i samband med att vårdnadsbidraget infördes.

I propositionen föreslås vidare att de 90 s.k. garantidagarna, dvs. de dagar som endast ersätts enligt garantinivån, återinförs fr.o.m. den 1 januari 1995 samt att garantinivån ändras till den nivå som gällde före den 1 juli 1994. Förslaget innebär att föräldrapenning med anledning av ett barns födelse kommer att kunna utges under sammanlagt 450 dagar, varav 90 dagar med ersättning motsvarande garantinivån. Även vid flerbarnsfödelse återinförs 90 dagar med belopp enligt garantinivån. För den som före ikraftträdandet tagit ut garantidagar liksom för den som fått vårdnadsbidrag skall avräkning ske mot de 90 garantidagarna.

Vidare föreslås att kommunernas skyldighet att ge bidrag till enskilda förskolor, enskilda fritidshem och enskild integrerad skolbarnsomsorg, som skulle ha trätt i kraft den 1 januari 1995, upphävs. Kommunerna kan i stället efter egen bedömning lämna bidrag till enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Beloppet bör då inte oskäligt avvika från kommunens kostnader per barn i motsvarande verksamhet.

Även kommunernas rätt till ersättning för barnomsorgsplats för barn som inte är hemmavarande i kommunen, som skulle ha trätt i kraft den 1 januari 1995 föreslås upphävd. Kommunerna kan därmed själva komma överens om hur man skall lösa kostnadsfrågan i de fall man anser sådana placeringar berättigade eller lämpliga.

Lagstiftningen om den kommunala tillståndsprövningen för enskilda förskolor och fritidshem samt enskild integrerad skolbarnsomsorg, som ändrades den 1 januari 1994, återställs till sin tidigare lydelse. Detta innebär att samma regler skall gälla för kommunen som för länsstyrelsen vid tillståndsprövning enligt socialtjänstlagen (1980:620).

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om upphävande av lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:605) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	6
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1978:410) om rätt till ledighet för vård av barn, m.m.	9
2.4	Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)	10
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta	13
2.6	Förslag till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)	15
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter	18
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag	20
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer	21
2.10	Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen 1980:620	23
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:11) om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)	25
2.12	Förslag till lag om ändring i lagen (1987:442) om försöksverksamhet med kommunal tillståndsprövning för vissa hem för vård eller boende enligt socialtjänstlagen (1980:620)	27
3	Ärendet och dess beredning	28
4	Bakgrund	28
5	Återinförande av garantidagar i föräldraförsäkringen	29
6	Kostnadskonsekvenser	32
7	Barnomsorgen – enskilda förskolor och fritidshem	33
8	Författningskommentarer	36
8.1	Förslaget till lag om upphävande av lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag	36
8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:605) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	36
8.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1978:410) om rätt till ledighet för vård av barn, m.m.	37
8.4	Förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen 1928:370)	37
8.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta	38
8.6	Förslaget till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)	38
8.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter	39

8.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag	39
8.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer	39
8.10	Förslaget till ändring i socialtjänstlagen (1980:620)	40
8.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:11) om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)	40
8.12	Förslaget till lag om ändring i lagen (1987:442) om försöksverksamhet med kommunal tillståndsprövning för vissa hem för vård eller boende enligt socialtjänstlagen (1980:620)	41
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 28 oktober 1994		42

Regeringen föreslår att riksdagen

antar regeringens förslag till

1. lag om upphävande av lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag,
2. lag om ändring i lagen (1994:605) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
3. lag om ändring i lagen (1978:410) om rätt till ledighet för vård av barn, m.m.,
4. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
5. lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta,
6. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
7. lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
8. lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
9. lag om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer,
10. lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620).
11. lag om ändring i lagen (1994:11) om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)
12. lag om ändring i lagen (1987:442) om försöksverksamhet med kommunal tillståndsprövning för vissa hem för vård eller boende enligt socialtjänstlagen (1980:620).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till

Lag om upphävande av lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag

Härigenom föreskrivs att lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag skall upphöra att gälla vid utgången av år 1994. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande i fråga om ärenden om vårdnadsbidrag som kommit in till försäkringskassan före den 1 januari 1995 och avser tid före nämnda datum.

Lag om ändring i lagen (1994:605) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs

dels att 4 kap. 3 och 6 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring i dess lydelse enligt lagen (1994:605) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse,

dels att övergångsbestämmelserna till lagen (1994:605) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 kap.

3 §

Föräldrapenning med anledning av ett barns födelse utges under högst 360 dagar sammanlagt för föräldrarna.

Vid flerbarnsbörd utges föräldrapenning under ytterligare 90 dagar för varje barn utöver det första.

Om föräldrarna gemensamt har vårdnaden om barnet, har varje förälder rätt att uppbära föräldrapenning under hälften av den i första stycket angivna tiden.

En förälder som ensam har vårdnaden om barnet har rätt att själv uppbära föräldrapenningen under hela den tid som anges i första och andra styckena.

Om en förälder på grund av sjukdom eller handikapp varaktigt saknar förmåga att vårda barnet har den andra föräldern rätt att själv uppbära föräldrapenningen under hela den tid som anges i första och andra styckena.

En förälder kan avstå rätt att uppbära föräldrapenning till förmån för den andra föräldern med undantag för föräldrapenning för en tid om 30 dagar för varje barn, eller vid flerbarnsbörd, för barnen gemensamt. Ett avstående från rätt att uppbära föräldrapenning görs genom skriftlig anmälan till försäkringskassan.

Föräldrapenning med anledning av ett barns födelse utges under högst 450 dagar sammanlagt för föräldrarna.

Vid flerbarnsbörd utges föräldrapenning under ytterligare 180 dagar för varje barn utöver det första.

Om föräldrarna gemensamt har vårdnaden om barnet, har varje förälder rätt att uppbära föräldrapenning under hälften av den i första och andra styckena angivna tiden.

En förälder kan avstå rätt att uppbära föräldrapenning till förmån för den andra föräldern med undantag för föräldrapenning med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning såvitt avser en tid om 30 dagar för varje barn, eller vid flerbarnsbörd, för barnen gemensamt. Ett avstående från rätt att uppbära föräldrapenning görs genom skriftlig anmälan till försäkringskassan.

Föräldrapenning utges längst till dess barnet har fyllt åtta år eller till den senare tidpunkt då barnet har avslutat det första skolåret.

6 §

Hel föräldrapenning utgör lägst 64 kronor om dagen (garantinivå). Hel föräldrapenning utgör lägst 60 kronor om dagen (garantinivå).

Föräldrapenning för de första 180 dagarna utges med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, om föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför har varit försäkrad för en sjukpenning över garantinivån och skulle ha varit det om försäkringskassan känt till samtliga förhållanden.

Utöver vad som anges i andra stycket utges föräldrapenning för *resterande* 180 dagar med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, beräknad enligt femte stycket.

Vid flerbarnsbörd utges föräldrapenning enligt 3 § andra stycket för 90 dagar med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, beräknad enligt femte stycket.

Utöver vad som anges i andra stycket utges föräldrapenning för 180 dagar med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, *och 90 dagar med belopp enligt garantinivån.*

Vid flerbarnsbörd utges föräldrapenning enligt 3 § andra stycket för 90 dagar med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, *och 90 dagar med belopp enligt garantinivån.*

När föräldrapenning enligt andra – fjärde styckena skall utges med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, skall beräkningen ske enligt 3 kap. med undantag av 5 § fjärde – sjunde styckena samt 10 a och 10 b §§. Därvid skall dock föräldrapenning för dag beräknas efter 90 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365,

a) för föräldrar som gemensamt har vårdnaden om ett barn eller, vid flerbarnsbörd, barnen, för de första 30 dagarna för vardera föräldern,

b) för en förälder som ensam har vårdnaden om ett barn eller, vid flerbarnsbörd, barnen, för de första 60 dagarna, eller

c) om den andra föräldern på grund av sjukdom eller handikapp varaktigt saknar förmåga att vårda ett barn eller, vid flerbarnsbörd, barnen, för de första 60 dagarna. Föräldrapenning för tid därutöver skall för dag beräknas efter 80 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365.

Utan hinder av vad som föreskrivs i andra-fjärde styckena skall, om föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst har sänkts enligt 3 kap. 5 § tredje stycket 5, föräldrapenningen till dess barnet fyller två år beräknas lägst på grundval av den sjukpenninggrundande inkomst som gällde innan sänkningen skedde eller den högre inkomst som löneutvecklingen inom yrkesområdet därefter föranleder, om föräldern avstår från förvärvsarbete för vård av barn. Är kvinnan gravid på nytt innan barnet uppnått ett år och nio månaders ålder, skall föräldrapenningen även fortsättningsvis beräknas på motsvarande sätt. Detsamma gäller vid adoption

av barn som sker inom två år och sex månader efter det att det föregående barnet fötts eller adopterats.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. I fråga om föräldrapenning för vård av barn som är fött före lagens ikraftträdande gäller fortfarande äldre föreskrifter i 4 kap. 3 § och 6 § femte stycket, såvitt gäller 4 kap. 6 § femte stycket dock endast intill utgången av år 1996.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

2. I fråga om föräldrapenning för vård av barn som är fött före lagens ikraftträdande gäller fortfarande äldre föreskrifter i 4 kap. 3 § tredje, femte och sjätte styckena samt 6 § femte stycket, såvitt gäller 4 kap. 6 § femte stycket dock endast intill utgången av år 1996.

3. Från de dagar för vilka föräldrapenning uteslutande kan utges enligt garantinivån enligt 4 kap. 6 § tredje eller fjärde stycket skall avräknas såväl sådana dagar som tagits ut enligt äldre lagstiftning som dagar för vilka vårdnadsbidrag enligt lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag erhållits. En månad med fullt vårdnadsbidrag skall därvid räknas som 30 dagar med sådant bidrag. En månad med 1 350 kronor eller 700 kronor i vårdnadsbidrag räknas som 20 respektive 10 dagar med sådant bidrag.

2.3 Förslag till

Prop. 1994/95:61

Lag om ändring i lagen (1978:410) om rätt till ledighet för vård av barn, m.m.

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1978:410) om rätt till ledighet för vård av barn, m.m.¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Arbetstagare har rätt till ledighet för vård av barn dels i form av hel ledighet, dels i form av förkortning av arbetstiden till tre fjärdedelar av normal arbetstid.

Rätten till hel ledighet gäller under *tre år* från barnets födelse. En arbetstagare som har adopterat ett barn eller tagit emot ett barn i avsikt att adoptera det *har dock alltid rätt till hel ledighet under ett och ett halvt år* från den tidpunkt då arbetstagaren fått barnet i sin vård. Är det fråga om adoption av andra makens barn eller av eget barn, föreligger inte rätt till ledighet utöver vad som skulle ha gällt om adoptionen inte hade ägt rum.

Rätten till hel ledighet gäller under *ett och ett halvt år* från barnets födelse. För en arbetstagare som har adopterat ett barn eller tagit emot ett barn i avsikt att adoptera det *skall tiden ett och ett halvt år i stället räknas* från den tidpunkt då arbetstagaren fått barnet i sin vård. Är det fråga om adoption av andra makens barn eller av eget barn, föreligger inte rätt till ledighet utöver vad som skulle ha gällt om adoptionen inte hade ägt rum.

Rätten till förkortning av arbetstiden liksom rätten till hel ledighet för adoptivföräldrar upphör att gälla när barnet har uppnått åtta års ålder eller vid den senare tidpunkt då barnet har avslutat det första skolarbetet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

¹ Lagen omtryckt 1979:645.

² Senaste lydelse 1994:555.

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs i fråga om kommunalskattelagen (1928:370)
dels att punkt 8¹ i anvisningarna till 33 § skall upphöra att gälla,
dels att 33 § 1 och 2 mom. och punkt 12 av anvisningarna till 32 §
 skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

33 §

*1 mom.*² Med den begränsning som följer av 2 mom. får från intäkt av tjänst avdrag göras för samtliga utgifter, vilka är att anse som kostnader för fullgörande av tjänsten, såvitt inte för samma kostnader anvisats särskilt anslag, som, på sätt i 32 § 3 mom. är sagt, ej skall tas upp såsom intäkt.

Avdrag får i enlighet härmed ske för, bland annat:

avgifter som den skattskyldige i samband med tjänsten erlagt för egen eller efterlevandes pensionering annorledes än genom försäkring;

hyra eller annan kostnad för tjänste- eller arbetslokal, för vilken den skattskyldige haft att själv vidkännas utgift;

kostnad för arbetsbiträde, som den skattskyldige använt för tjänsts utförande och som han själv avlönat;

förlust å medel, för vilka den skattskyldige varit på grund av sin tjänst redovisningsskyldig;

ökad levnadskostnad vid resa i tjänsten utom den vanliga verksamhets-orten som varit förenad med övernattning;

färdkostnad vid resa i tjänsten;

kostnad för facklitteratur, instrument och dylikt, som varit nödigt för tjänstens fullgörande.

I fråga om en inkomstgivande självständigt bedriven verksamhet som ej skall hänföras till näringsverksamhet gäller följande. Avdrag får göras för utgifter som är att anse som kostnader för intäktens förvärvande om de betalats under beskattningsåret. Avdrag får också ske för sådana kostnader om de betalats under något av de fem år som närmast föregått beskattningsåret i den mån de överstiger respektive års intäkter. Avdrag får inte ske med större belopp än som motsvarar beskattningsårets intäkt av verksamheten. Underskott av en verksamhet får inte dras av mot överskott i en annan verksamhet.

Ränta på skuld som den skattskyldige ådragit sig för sin utbildning eller annars i och för tjänsten hänförs till inkomst av kapital enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

Skattskyldig som har uppburit bidrag enligt lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag får i vissa fall göra avdrag för barnomsorgskostnad för barnet. Avdrag får göras i den omfattning som framgår av punkt 8 av anvisningarna.

¹ Senaste lydelse 1994:556.

² Senaste lydelse 1994:556. Ändringen innebär att femte stycket upphävs.

2 mom.³ Avdrag för kostnader som avses i punkt 4 av anvisningarna får göras endast till den del kostnaderna överstiger 4 000 kronor och för övriga kostnader till den del kostnaderna överstiger 1 000 kronor. Vad nu sagts gäller dock inte i fråga om kostnader som avses i 1 mom. tredje stycket, punkterna 3-3 c, 7 och 8 av anvisningarna samt färdkostnad för resa i tjänsten.

2 mom. Avdrag för kostnader som avses i punkt 4 av anvisningarna får göras endast till den del kostnaderna överstiger 4 000 kronor och för övriga kostnader till den del kostnaderna överstiger 1 000 kronor. Vad nu sagts gäller dock inte i fråga om kostnader som avses i 1 mom. tredje stycket, punkterna 3-3 c och 7 av anvisningarna samt färdkostnad för resa i tjänsten.

Anvisningar till 32 §

12⁴. Sjukpenning och rehabiliteringspenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och sjukpenning enligt lagen (1954:243) om yrkeskadeförsäkring, lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd och lagen (1977:267) om krigsskadeersättning till sjömän utgör skattepliktig intäkt av tjänst om förmånen grundas på förvärvsinkomst, som hänför sig till tjänst. Till intäkt av tjänst hänföres under nämnda förutsättning också ersättning enligt lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare samt annan lag eller författning, som utgått annorledes än på grund av försäkring, som nyss sagts, till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring.

Föräldrapenningförmåner och vårdbidrag enligt lagen om allmän försäkring, *bidrag enligt lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag*, ersättning enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård samt ersättning som en allmän försäkringskassa utger enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön utgör skattepliktig intäkt av tjänst, dock ej sådan del av vårdbidrag som utgör ersättning för merkostnader.

Föräldrapenningförmåner och vårdbidrag enligt lagen om allmän försäkring, ersättning enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård samt ersättning som en allmän försäkringskassa utger enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön utgör skattepliktig intäkt av tjänst, dock ej sådan del av vårdbidrag som utgör ersättning för merkostnader.

Korttidsstudiestöd, vuxenstudiebidrag och utbildningsarvode enligt studiestödslagen (1973:349), utbildningsbidrag för doktorander, tidsersättning vid kommunal vuxenutbildning (komvux), vid vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvox) och vid svenskundervisning för invandrare (sfi) räknas som skattepliktig intäkt av tjänst.

Dagpenning från arbetslöshetskassa, kontant arbetsmarknadsstöd, statsbidrag motsvarande dagpenning vid arbetsmarknadsutbildning som lämnas till den som startar egen näringsverksamhet, och som avser att utgöra ett tillskott till näringsidkarens försörjning under inledningsskedet av verksamheten, räknas som skattepliktig intäkt av tjänst.

³ Senaste lydelse av punkt 8 av anvisningarna till 33 § 1994:556.

⁴ Senaste lydelse 1994:556.

Dagpenning vid utbildning och tjänstgöring inom totalförsvaret räknas som skattepliktig intäkt av tjänst.

Detsamma gäller dagpenning, som enligt av regeringen eller av statlig myndighet meddelade bestämmelser utgår till deltagare i arbetsmarknadsutbildning samt med dem i fråga om sådant bidrag likställda.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995 och tillämpas första gången vid 1996 års taxering.

2. Punkt 12 av anvisningarna till 32 § gäller i sin äldre lydelse i fråga om bidrag enligt den upphävda lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag som betalas ut efter i kraftträdandet. 33 § 1 och 2 mom. samt (punkt 8 av) anvisningarna till 33 § gäller i sina äldre lydelser i fråga om barnomsorgskostnader som avser tid före 1 januari 1995.

Lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Skattepliktig inkomst enligt denna lag är:

1. avlöning eller därmed jämförlig förmån, som utgått av anställning eller uppdrag hos svenska staten eller svensk kommun;

2. avlöning eller därmed jämförlig förmån, som utgått av annan anställning eller annat uppdrag än hos svenska staten eller svensk kommun, i den mån inkomsten förvärvats genom verksamhet här i riket;

3. arvode och liknande ersättning som uppburits av någon i egenskap av ledamot eller suppleant i styrelse eller annat liknande organ i svenskt aktiebolag eller annan svensk juridisk person, oavsett var verksamheten utövats;

4. pension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring till den del beloppet överstiger uppburen folkpension och pensionstillskott som uppburits enligt 2 § lagen (1969:205) om pensionstillskott eller, för den som uppburit folkpension i form av förtidspension, till den del beloppet överstiger uppburen folkpension och 52 procent av pensionstillskott som uppburits enligt 2 a § sistnämnda lag, eller, om folkpension enligt bestämmelserna i 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring samordnats med yrkesskadelivränta eller annan i nämnda lagrum angiven livränta, till den del beloppet överstiger den pension som skulle ha utgått om sådan samordning inte skett, och för annan ersättning enligt lagen om allmän försäkring;

5. pension på grund av anställning eller uppdrag hos svenska staten eller svensk kommun;

6. belopp, som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, om försäkringen meddelats i här i riket bedriven försäkringsrörelse samt belopp som utbetalas från pensionssparkonto fört av ett svenskt pensionssparinstitut eller av ett utländskt instituts filial i Sverige enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande;

7. pension på grund av tjänstepensionsförsäkring samt annan pension eller förmån, om förmånen utgår från Sverige på grund av förutvarande tjänst och den tidigare verksamheten huvudsakligen utövats här;

8. ersättning enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring och lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare samt enligt annan lag eller författning, som utgått till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring eller i fall som avses i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd eller lagen (1977:267) om krigsskadeersättning till sjömän;

9. dagpenning från arbetslöshetskassa enligt lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring och kontant arbetsmarknadsstöd enligt lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd;

10. korttidsstudiestöd enligt studiestödslagen (1973:349);

¹ Senaste lydelse 1994:827. Ändringen innebär att trettonde punkten upphävs. Ändring av paragrafen föreslås också i prop. 1994/95:00.

11. annan härifrån uppburen, genom verksamhet här i riket förvärvat inkomst av tjänst;

12. återfört avdrag för egenavgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter, egenavgifter som fallit bort, i den mån avdrag har medgetts för avgifterna, samt avgifter som avses i 46 § 2 mom. första stycket 3 kommunalskattelagen (1928:370) och som satts ned genom ändrad debitering i den mån avdrag har medgetts för avgifterna och dessa inte hänför sig till näringsverksamhet;

*13. bidrag enligt lagen (1994:553)
om vårdnadsbidrag.*

Som folkpension behandlas även tilläggspension i den mån den enligt lagen om pensionstillskott föranlett avräkning av pensionstillskott. Där emot räknas inte barnpension eller vårdbidrag som folkpension.

Verksamhet på grund av anställning i svenskt företag anses utövad här i riket även om tjänsteinnehavaren i och för sin tjänst måste göra tillfälliga besök utomlands eller under längre tid uppehålla sig där under kringresande (t.ex. handelsresande).

Skattepliktig inkomst enligt denna lag är dock endast sådan inkomst som är skattepliktig inkomst enligt kommunalskattelagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om bidrag enligt den upphävda lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag som betalas ut efter ikraftträdandet.

Lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

Härigenom föreskrivs att 3 § 2 mom. och 4 § 2 mom. uppbördslagen (1953:272)¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

2 mom.² *Preliminär A-skatt* skall för inkomståret betalas av den som har tilldelats en A-skattsedel enligt bestämmelserna i 33 a eller 38 b § eller som saknar skattsedel på preliminär skatt. Preliminär A-skatt skall dock inte betalas av staten, landsting, kommuner eller andra menigheter. Preliminär A-skatt skall, om inte annat föreskrivs i detta moment eller i 10 §, betalas för sådan ersättning för arbete, vilken helt eller delvis lämnas i pengar. Preliminär A-skatt skall inte betalas för ersättning som tillsammans med annan ersättning för arbete från samma utbetalare understiger 10 000 kronor under inkomståret, om utbetalaren är en fysisk person eller ett dödsbo och vad som utbetalats inte utgör utgift i en av utbetalaren bedriven näringsverksamhet.

Med ersättning för arbete likställs i denna lag

1. pension,
2. livränta, som inte utgör ersättning vid avyttring av egendom,
3. ersättning, som i annan form än livränta lämnas på grund av sjuk- eller olycksfallsförsäkring, tagen i samband med tjänst,
4. inkomst som avses i punkt 12 av anvisningarna till 32 § kommunal-skattelagen (1928:370),
5. undantagsförmåner och sådant periodiskt understöd eller sådan därmed jämförlig periodisk intäkt för vilken givaren enligt 23 § kommunal-skattelagen är berättigad till avdrag samt
6. tillgångar på pensionssparkonto som skall avskattas enligt 32 § 1 mom. första stycket i kommunal-skattelagen.

Oavsett om mottagaren har en A-skattsedel eller en F-skattsedel eller saknar skattsedel på preliminär skatt skall preliminär A-skatt, med de undantag som föreskrivs i 10 §, betalas för sådan ränta och utdelning som lämnas i pengar och för vilken kontrolluppgift skall lämnas med tillämpning av bestämmelserna i 3 kap. 22, 23 eller 27 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter. Detsamma gäller i fråga om dagpenning från arbetslöshetskassa, korttidsstudiestöd, särskilt vuxenstudiestöd eller bidrag enligt lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag.

Oavsett om mottagaren har en A-skattsedel eller en F-skattsedel eller saknar skattsedel på preliminär skatt skall preliminär A-skatt, med de undantag som föreskrivs i 10 §, betalas för sådan ränta och utdelning som lämnas i pengar och för vilken kontrolluppgift skall lämnas med tillämpning av bestämmelserna i 3 kap. 22, 23 eller 27 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter. Detsamma gäller i fråga om dagpenning från arbetslöshetskassa, korttidsstudiestöd eller särskilt vuxenstudiestöd.

¹ Lagen omtryckt 1991:97.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:771.

² Senaste lydelse 1994:557. Ändring av momentet föreslås också i prop. 1994/95:00.

Preliminär A-skatt skall, i fråga om en fysisk person, beräknas enligt skattetabell, som avses i 4 §, eller enligt de grunder som anges i 7, 12 eller 40 § och i fråga om en juridisk person enligt de grunder som anges i 7 a eller 40 §. För enskilda fall får skattemyndighet i fråga om sådan ersättning som utgör mottagarens huvudsakliga inkomst av arbete och, om det finns särskilda skäl, även i fråga om andra inkomster föreskriva särskild beräkningsgrund, exempelvis att skatten skall beräknas på viss del av inkomsten eller på inkomsten minskad med visst belopp eller att skatten skall beräknas med särskilt angiven procent av inkomsten eller att preliminär skatt inte skall betalas för viss ränta eller utdelning.

Är den, som åtnjuter i första eller andra stycket avsedd inkomst, skattskyldig också för annan inkomst från vilken skatteavdrag inte kan göras eller för förmögenhet eller skall han betala statlig fastighetsskatt, får skattemyndighet, om det finns särskilda skäl, föreskriva att preliminär A-skatt skall betalas också för sistnämnda inkomst eller för förmögenheten eller för fastighetsskatten. Därvid skall den skattskyldiges preliminära skatt beräknas antingen till viss procent av inkomsten enligt första eller andra stycket eller enligt skattetabell på nämnda inkomst ökad med visst belopp eller också beräknas med visst belopp utöver vad i skattetabellen anges för inkomsten.

4 §

2 mom.³ För inkomst som avses i första, andra och femte styckena i punkt 12 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370), med undantag för vårdbidrag enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och bidrag enligt lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag, skall avdrag för preliminär A-skatt göras med ledning av särskilda skattetabeller. Detta gäller också i fråga om skatteavdrag från dagpenning från arbetslöshetskassa.

2 mom. För inkomst som avses i första, andra och femte styckena i punkt 12 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370), med undantag för vårdbidrag enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, skall avdrag för preliminär A-skatt göras med ledning av särskilda skattetabeller. Detta gäller också i fråga om skatteavdrag från dagpenning från arbetslöshetskassa.

De särskilda tabellerna för beräkning av skatteavdrag på ersättning som avses i första stycket första meningen skall för olika sjukpenninggrundande inkomster enligt 3 kap. lagen om allmän försäkring ange den preliminära skatt som skall tas ut på en viss ersättning uttryckt i procent av ersättningen. I tabellerna skall det finnas särskilda kolumner med procentsatser dels för ersättningar som grundas på hela den sjukpenninggrundande inkomsten, dels för ersättningar som grundas på 70, 80, 90 eller 95 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. Ersättning som en allmän försäkringskassa lämnar enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön skall anses grundad på 90 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten.

³ Senaste lydelse 1994:557. Ändring av momentet föreslås också i prop. 1994/95:00.

De procenttal efter vilka skatteavdrag skall göras skall grundas på skattesatsen för en årlig inkomst motsvarande den skattskyldiges sjukpenninggrundande inkomst eller, om ersättningen grundas på 70, 80, 90 eller 95 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten, den andel av den sjukpenninggrundande inkomsten som ersättningen beräknas på.

Om någon sjukpenninggrundande inkomst inte har fastställts för den skattskyldige, skall det underlag som utgör grund för ersättningen anses som sjukpenninggrundande inkomst när skatteavdraget bestäms.

Avdrag för preliminär A-skatt på föräldrapenning görs endast om den sjukpenninggrundande inkomsten uppgår till lägst 6 000 kronor.

Skattetabellen för skatteavdrag från dagpenning från arbetslöshetskassa skall grundas på för landet genomsnittlig skattesats till kommunal inkomstskatt under beskattningsåret. Skattesatsen bestäms med tillämpning av avrundning enligt 5 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om bidrag enligt den upphävda lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag som betalas ut efter ikraftträdandet.

Lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 14 § och 3 kap. 13 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 kap.

14 §¹

I självdeklarationen behöver uppgift inte lämnas om ersättning som, enligt bestämmelserna i 3 kap. 5 § första stycket 3, först efter föreläggande av skattemyndigheten behöver tas upp i kontrolluppgift.

Om den skattskyldige yrkar avdrag för ökade levnadskostnader enligt punkt 3 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen (1928:370) skall han lämna de uppgifter som behövs om ersättning som uppburits för att täcka kostnaderna.

Om den skattskyldige yrkar avdrag för barnomsorgskostnad enligt punkt 8 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen skall han lämna uppgift om namn och person- eller organisationsnummer på den som tagit emot det belopp för vilket avdrag yrkas.

3 kap.

13 §²

Kontrolluppgifter om sjukpenning, föräldrapenning, vårdbidrag, kontant arbetsmarknadsstöd, vårdbidrag samt andra förmåner i form av bidrag, stöd eller ersättning som är skattepliktiga intäkter för mottagaren skall lämnas av

Kontrolluppgifter om sjukpenning, föräldrapenning, vårdbidrag, kontant arbetsmarknadsstöd samt andra förmåner i form av bidrag, stöd eller ersättning som är skattepliktiga intäkter för mottagaren skall lämnas av

1. Riksförsäkringsverket,
2. allmän försäkringskassa,
3. arbetslöshetskassa,
4. universitet och högskola,
5. Centrala studiestödsnämnden,
6. länsarbetsnämnd.

Kontrolluppgift skall lämnas för den som fått förmånen om det utbetalda beloppet uppgår till sammanlagt minst 100 kronor för hela året. Kontrolluppgiften skall ta upp utbetalt belopp och avdragen preliminär A-skatt.

¹ Senaste lydelse 1994:558. Ändringen innebär att tredje stycket upphävs.

² Senaste lydelse 1994:558.

Riksförsäkringsverket skall, i fråga om sjukpenning, i kontrolluppgiften ange om utbetalt belopp avser anställning eller annat förvärvsarbete.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995 och tillämpas första gången vid 1995 års taxering.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om bidrag enligt den upphävda lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag som betalas ut efter ikraftträdandet. Detsamma gäller i fråga om barnomsorgskostnader som avser tid före 1 januari 1995.

Lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1993:737) om bostadsbidrag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Förvärvsinkomst beräknas för varje sökande efter samma grunder som enligt kommunalskattelagen (1928:370) med de undantag som anges i andra och tredje styckena.

I inkomstslaget tjänst gäller att

1. bidrag enligt lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag inte skall räknas som inkomst,

2. avdrag för barnomsorgskostnader inte får göras,

3. kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen beaktas till den del kostnaderna beräknas överstiga 5 000 kronor,

4. övriga kostnader beaktas till den del kostnaderna beräknas överstiga 2 000 kronor.

I inkomstslaget tjänst beaktas kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen till den del kostnaderna beräknas överstiga 5 000 kronor. Övriga kostnader i inkomstslaget tjänst beaktas till den del kostnaderna beräknas överstiga 2 000 kronor.

I inkomstslaget näringsverksamhet beaktas inte underskott som uppkommit ett tidigare år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om bostadsbidrag som avser tid före 1 januari 1995 och vårdnadsbidrag som betalas ut efter ikrafttädandet.

Lag om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer

dels att 5 § skall ha följande lydelse,

dels att det i övergångsbestämmelserna skall införas en ny punkt, 6, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

5 §

Storleken av det bostadstillägg som lämnas är beroende av pensionärens årsinkomst. Med årsinkomst avses i denna lag den inkomst, för år räknat, som någon kan antas komma att erhålla under den närmaste tiden.

Som årsinkomst räknas inte

1. allmänt barnbidrag,
2. vårdnadsbidrag,
3. folkpension,
4. tilläggspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller pension enligt utländsk lagstiftning till den del pensionen föranlett minskning av pensionstillskott enligt 3 § lagen (1969:205) om pensionstillskott eller av barnstillägg enligt 9 kap. 1 § sista stycket lagen om allmän försäkring i detta lagrumms lydelse vid utgången av år 1989,

5. livränta som avses i 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring i vad den enligt samma lagrum avdragits från pension eller understöd som någon på grund av släktskap eller svägerlag kan vara föranledd att utge,

6. vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973:349) eller lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa,

7. studiehjälp och studiemedel enligt studiestödslagen,

8. utbildningsbidrag vid arbetsmarknadsutbildning,

9. socialbidrag,

10. bostadsbidrag enligt lagen (1993:737) om bostadsbidrag,

11. familjebidrag enligt familjebidragsförordningen (1991:1492),

Som årsinkomst räknas inte

1. allmänt barnbidrag,

2. folkpension,

3. tilläggspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller pension enligt utländsk lagstiftning till den del pensionen föranlett minskning av pensionstillskott enligt 3 § lagen (1969:205) om pensionstillskott eller av barnstillägg enligt 9 kap. 1 § sista stycket lagen om allmän försäkring i detta lagrumms lydelse vid utgången av år 1989,

4. livränta som avses i 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring i vad den enligt samma lagrum avdragits från pension eller understöd som någon på grund av släktskap eller svägerlag kan vara föranledd att utge,

5. vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973:349) eller lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa,

6. studiehjälp och studiemedel enligt studiestödslagen,

7. utbildningsbidrag vid arbetsmarknadsutbildning,

8. socialbidrag,

9. bostadsbidrag enligt lagen (1993:737) om bostadsbidrag,

10. familjebidrag enligt familjebidragsförordningen (1991:1492),

12. inkomst av sådan privatbostadsfastighet eller privatbostad som avses i 5 § kommunalskattelagen (1928:370),

13. ersättning som avses i lagen (1971:118) om skattefrihet för ersättning till neurosedynskadade.

11. inkomst av sådan privatbostadsfastighet eller privatbostad som avses i 5 § kommunalskattelagen (1928:370),

12. ersättning som avses i lagen (1971:118) om skattefrihet för ersättning till neurosedynskadade.

Som årsinkomst skall inte heller räknas inkomst som är avsedd att vara en kostnadsersättning.

För den som uppbär ålderspension skall som inkomst inte räknas sådan intäkt av tjänst som avses i 32 § 1 mom. a) kommunalskattelagen (1928:370) eller sådan intäkt av aktiv näringsverksamhet som avses i 11 kap. 3 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Avdrag från årsinkomsten får göras på sådant sätt som anges i 33 § 1 mom. kommunalskattelagen för kostnader som hänför sig till intäkt av tjänst i den mån sådan inkomst ingår i årsinkomsten samt för underhållsbidrag till före detta make i den utsträckning som anges i 46 § samma lag.

För den som uppbär partiell förtidspension skall vid inkomstberäkningen bortses från ett belopp som motsvarar skillnaden mellan

a) ett för den försäkrade beräknat belopp av hel förtidspension jämte däremot svarande pensionstillskott, beloppet i förekommande fall beräknat med beaktande av bestämmelserna i 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring och

b) den utgående förtidspensionen jämte pensionstillskott.

Värdet av naturaförmåner skall uppskattas efter regler som fastställs av regeringen.

Avkastning av förmögenhet skall anses utgöra fem procent av förmögensvärdet för år räknat. Vid beräkning av förmögensavkastning skall dock denna höjas med tio procent av det belopp, varmed förmögenheten överstiger för den som är gift sextiotusen kronor, och för annan sjuttiofemtusen kronor. Vid beräkning av förmögenhet skall värdet av sådan privatbostadsfastighet eller privatbostad som avses i 5 § kommunalskattelagen inte beaktas.

I fråga om makar skall årsinkomsten för envar av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda årsinkomst. Vid tillämpning av åttonde stycket skall i sådant fall värdet av förmögenhet beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda förmögenhet.

Årsinkomsten avrundas för envar pensionsberättigad till närmast hela tiotal kronor.

6. *Vårdnadsbidrag skall inte räknas som inkomst vid beräkning av bostadstillägg i de fall bidrag betalas ut efter ikraftträdandet.*

Lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialtjänstlagen (1980:620)¹

dels att 18 a § skall upphöra att gälla,

dels att 48 och 69 §§ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*48 §²

Uppdrag att besluta på socialnämndens vägnar får när det gäller föräldrabalken avse endast uppgifter som anges i följande lagrum

1 kap. 4 § föräldrabalken,

2 kap. 1, 4-6, 8 och 9 §§ föräldrabalken, dock inte befogenhet enligt 9 § att besluta att inte påbörja utredning eller att lägga ned en påbörjad utredning,

3 kap. 5, 6 och 8 §§ föräldrabalken,

6 kap. 19 § föräldrabalken beträffande beslut att utse utredare i mål och ärenden om vårdnad eller umgänge,

7 kap. 7, 11 och 14 §§ föräldrabalken, dock inte befogenhet enligt 7 § att godkänna avtal som innefattar åtagande att utge engångsbelopp,

11 kap. 16 § andra stycket föräldrabalken.

Uppdrag att besluta på socialnämndens vägnar får inte heller omfatta befogenhet att meddela beslut i frågor som avses i 27 § denna lag eller att fullgöra vad som ankommer på nämnden enligt 5 § lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag, 14 § lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag eller 9 § lagen (1964:143) om bidragsförskott.

Uppdrag att besluta på socialnämndens vägnar får inte heller omfatta befogenhet att meddela beslut i frågor som avses i 27 § denna lag eller att fullgöra vad som ankommer på nämnden enligt 5 § lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag eller 9 § lagen (1964:143) om bidragsförskott.

69 §³

Vill en enskild person eller sammanslutning inrätta ett hem för vård eller boende, skall tillstånd sökas hos länsstyrelsen. Ett sådant hem står under löpande tillsyn av socialnämnden i den kommun där hemmet är beläget. Nämnden har rätt att inspektera verksamheten vid hemmet.

Vad som sägs i första stycket gäller även hem som har inrättats för vård under en begränsad del av dygnet.

Enskilda förskolor som får bidrag av en kommun skall till försäkringskassan lämna uppgift om vilka barn mellan ett och tre år som har plats inom verksamheten.

¹ Lagen omtryckt 1988:871.

Senaste lydelse av 18 a § 1994:559.

² Senaste lydelse 1994:559.

³ Senaste lydelse 1994:559. Ändringen innebär att tredje stycket upphävs.

Om enskilda vårdhem finns särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om uppgift om barnomsorgsplats som avser tid före 1 januari 1995. Detsamma gäller i fråga om framställning av socialnämnd om utbetalning av vårdnadsbidrag.

Lag om ändring i lagen (1994:11) om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)

Härigenom föreskrivs

dels att 18 § socialtjänstlagen (1980:620) i dess lydelse enligt lagen (1994:11) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse,

dels att övergångsbestämmelserna till lagen (1994:11) om ändring i socialtjänstlagen (1980:620) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

18 §

Enskilda förskolor, enskilda fritidshem och enskild integrerad skolbarnsomsorg skall, på de villkor som uppställs med stöd av andra stycket, efter ansökan tilldelas medel för verksamheten av den kommun där verksamheten bedrivs. För varje barn skall kommunen lämna ett belopp som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad per barn i motsvarande verksamhet. Ansökan skall ha kommit in senast den 1 september åter innan verksamheten skall börja, om inte kommunen medger annat.

Kommunen får ställa upp som villkor för bidraget

1. att avgifterna för den enskilda verksamheten inte oskäligt överstiger den avgift som kommunen tar ut för motsvarande verksamhet och

2. att den som driver verksamheten i mån av lämplig plats tar emot barn som hänvisas av kommunen enligt 14 b andra stycket.

Om ett barn som inte hör hemma i kommunen har tagits emot i en enskild verksamhet som har tilldelats medel enligt första stycket, har kommunen rätt till ersättning för sina kostnader för barnomsorgen från barnets hemkommun. Detsamma gäller när en

Kommunen kan lämna bidrag till enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 13 b § och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör lämnas med ett belopp per barn som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad per barn i motsvarande verksamhet.

kommun i sin motsvarande verksamhet har tagit emot ett barn som inte hör hemma i kommunen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

2. *Enskilda förskolor, enskilda fritidshem och enskild integrerad skolbarnsomsorg för vilka bidrag skulle ha lämnats enligt 18 § i dess lydelse enligt lagen (1994:11) om ändring i socialtjänstlagen (1980:620) och för vilka ansökan om sådant bidrag gjorts före den 1 september 1994, har, om inte bidrag lämnas enligt 18 § i dess nya lydelse, rätt till ersättning av kommunen med belopp som svarar mot nödvändiga kostnader för verksamhetens avveckling.*

2.12 Förslag till

Prop. 1994/95:61

Lag om ändring i lagen (1987:442) om försöksverksamhet med kommunal tillståndsprövning för vissa hem för vård eller boende enligt socialtjänstlagen (1980:620)

Härigenom föreskrivs att 2 a §¹ lagen (1987:442) om försöksverksamhet med kommunal tillståndsprövning för vissa hem för vård eller boende enligt socialtjänstlagen (1980:620) skall upphöra att gälla vid utgången av 1994.

¹ Senaste lydelse 1993:1645.

3 Ärendet och dess beredning

Prop. 1994/95:61

Förslagen i propositionen innebär i huvudsak en återgång till tidigare gällande regler. Någon särskild beredning eller hörande har därför inte bedömts erforderlig. Riksförsäkringsverket har dock getts tillfälle att under hand ge synpunkter på förslagen. Innan ändringar görs i skattelagstiftningen och lagen (1978:410) om rätt till ledighet för vård av barn, m.m. skall normalt *Lagrådets* yttrande inhämtas. Med anledning av att dessa lagförslag innebär en återgång till tidigare gällande regler anser regeringen att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Slopande av vårdnadsbidraget

Regeringens förslag: Lagen om vårdnadsbidrag upphävs fr.o.m. den 1 januari 1995. Förslaget medför att vissa andra lagar ändras tillbaka till den lydelse de hade innan vårdnadsbidraget infördes den 1 juli 1994. Det innebär bl.a. att rätten till ledighet för vård av barn åter omfattar 18 månader samt att rätten till avdrag vid beskattningen för vissa barnomsorgskostnader avskaffas.

Skälen för regeringens förslag: Vid behandlingen av propositionen 1993/94:148 Vårdnadsbidrag föreslog de socialdemokratiska ledamöterna att propositionen skulle avslås i sin helhet. Motiven var att det vore ansvarslöst att införa en ny kostnadskrävande reform i ett ekonomiskt trångt läge, att vårdnadsbidraget skulle öka orättvisorna och hota jämställdheten samt att bidraget inte skulle innebära någon ökad valfrihet.

Sedan vårdnadsbidraget beslutades av riksdagen har statsfinanserna ytterligare försämrats. Att avskaffa vårdnadsbidraget är därför ett led i det övergripande arbetet att sanera statsfinanserna och minska arbetslösheten.

Ytterligare en viktig och övergripande uppgift de kommande åren är att vidareutveckla politiken för jämställdhet.

De, oftast kvinnor, som väljer att på heltid arbeta i hemmet och vårda små barn med vårdnadsbidrag som enda inkomst blir beroende av andra för sin försörjning. En längre tids uppehåll från förvärvsarbete, på tre år eller mer, gör det också svårare att återgå till tidigare arbetsuppgifter och ökar risken för en sämre karriär- och löneutveckling än för dem utan yrkesavbrott.

Det går inte heller att hävda att vårdnadsbidraget generellt ökar valfriheten för barnfamiljerna. Ett bidrag på ca 1 600 kronor i månaden efter skatt kan inte ersätta en förvärvsinkomst, framför allt inte för ensamstående föräldrar eller i familjer där man är beroende av två inkomster. Utformningen av vårdnadsbidraget gynnar främst de familjer där mannen är högavlönad och kvinnan därför redan har möjligheter att vara hemma.

När vårdnadsbidraget infördes avskaffades samtidigt de s.k. garantidagarna i föräldraförsäkringen. Därmed förlorade föräldrarna den valfrihet som dessa 90 dagar ger att vara hemma helt eller att kunna ta några dagar ledigt då och då till dess barnet fyller 8 år. Vi kommer i avsnitt 6 att föreslå att garantidagarna i föräldraförsäkringen återinförs fr.o.m. den 1 januari 1995.

Ett upphävande av lagen om vårdnadsbidrag får också till följd att övriga lagändringar som var kopplade till vårdnadsbidraget bör upphävas. Det gäller bl.a. den förlängda tiden för ledighet för vård av barn samt rätten till avdrag vid beskattningen för vissa barnomsorgskostnader.

Möjligheten att försörja sig genom arbete är den faktor som har störst betydelse för familjernas ekonomi och för den enskilde individens oberoende och trygghet. En förutsättning för att alla föräldrar som vill förvärvsarbeta skall kunna göra det är att det går att förena föräldraskap och förvärvsarbete. Det förutsätter en flexibel föräldraförsäkring, en väl utbyggd barnomsorg av god kvalitet, barnbidrag och en bra skola för alla barn.

En sådan familjepolitik, som både ser till barnens och föräldrarnas bästa, ger också störst förutsättningar för att vi skall kunna främja jämställdheten och öka valfriheten för både kvinnor och män.

Vi har i Sverige ägnat stor möda åt att bygga upp en familjepolitik, som ger barnen en god och trygg uppväxt och bär föräldrarna möjlighet att förena föräldraskap och förvärvsarbete. Den politiken skall drivas vidare med stor kraft de kommande åren.

5 Återinförande av garantidagar i föräldraförsäkringen

Regeringens förslag: Rätt till föräldrapenning enligt garantinivån för 90 dagar sammanlagt för föräldrarna återinförs. Även vid flerbarnsfödelse återinförs de 90 dagar som tidigare ersattes på samma sätt. Avräkning mot de 90 dagarna skall ske för tidigare sådana uttagna dagar. För den som erhållit vårdnadsbidrag skall avräkning dessutom ske med 30 dagar per månad vid fullt vårdnadsbidrag och 20 eller 10 dagar vid vårdnadsbidrag med 1 350 kronor resp. 700 kronor.

Garantinivån sänks från 64 kronor till 60 kronor per dag.

En förälder skall kunna avstå rätt att uppbära föräldrapenning till förmån för den andra föräldern med undantag för en tid om 30 dagar med föräldrapenning motsvarande föräldrarnas sjukpenning.

Skälen för regeringens förslag: Fram till den 1 juli 1994 utgavs föräldrapenning med anledning av ett barns födelse eller ett adoptivbarns ankomst under högst 450 dagar sammanlagt för föräldrarna. Vid fler-

barnsbörd utgavs föräldrapenning under ytterligare 180 dagar för varje barn utöver det första.

Föräldrapenning för de första 180 dagarna utgavs med 90 % av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) om föräldern varit försäkrad för en sjukpenning över garantinivån under minst 240 dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför. Den som inte uppfyllde 240-dagarsvillkoret erhöll föräldrapenning på garantinivå under de första 180 dagarna. Därutöver utgavs föräldrapenning för ytterligare 180 dagar med 90 % av den sjukpenninggrundande inkomsten utan krav på viss tids försäkring samt 90 dagar med belopp enligt garantinivån, de s.k. garantidagarna. Vid flerbarnsbörd utgavs 90 dagar på sjukpenningnivå och 90 dagar med belopp enligt garantinivån. Ersättning på garantinivån var fram till den 1 juli 1994 60 kronor per dag.

Från och med den 1 juli 1994 slopades de 90 dagar som alltid ersätts enligt garantinivån, samtidigt som garantinivån höjdes från 60 till 64 kronor per dag. Vidare förlängdes enligt 3 § lagen (1978:410) om rätt till ledighet för vård av barn, m.m. (föräldraledighetslagen) rätten att vara helt föräldraledig från 18 månader till tre år räknat från barnets födelse.

Motivet till att slopa garantidagarna var att rätt till vårdnadsbidrag infördes fr.o.m. samma tidpunkt. För närvarande utges således föräldrapenning under högst 360 dagar sammanlagt för föräldrarna och vid flerbarnsbörd under ytterligare 90 dagar för varje barn utöver det första.

Enligt 4 § föräldraledighetslagen har en arbetstagare rätt till hel ledighet från sin anställning under tid då arbetstagaren uppbär hel föräldrapenningförmån och till förkortning av arbetstiden till hälften eller till tre fjärdedelar under tid då arbetstagaren uppbär halv eller fjärdedels föräldrapenningförmån.

Vårdnadsbidrag utges med 2 000 kronor per månad för barn mellan ett och tre år som inte har plats i den offentligt finansierade barnomsorgen. För barn som har sådan plats kan ett reducerat vårdnadsbidrag utges. Vårdnadsbidrag utges dock inte för barn som har plats i offentligt finansierad barnomsorg mer än 30 timmar per vecka. Vårdnadsbidraget är vare sig sjukpenninggrundande eller pensionsgrundande.

SGI är den årliga inkomst som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete. SGI skall enligt 3 kap. 5 § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) ändras bl.a. när försäkringskassan fått kännedom om att den försäkrades inkomstförhållanden, arbetstid eller andra omständigheter har undergått ändring av betydelse för rätten till sjukpenning eller sjukpenningens storlek. I vissa fall får dock, trots att den försäkrades omständigheter undergått sådan ändring, SGI under viss tid inte sänkas. Detta gäller bl.a. för en förälder som är helt eller delvis ledig från sitt förvärvsarbete för vård av barn om barnet inte har fyllt ett år. Motsvarande gäller under ett år efter mottagandet av ett adoptivbarn.

Enligt Riksförsäkringsverkets rekommendationer (Allmänna råd 1989:4) till försäkringskassorna skall en förälders SGI inte heller sänkas då barnet fyllt ett år såvitt föräldern i oavbruten följd antingen är ledig från sitt förvärvsarbete och uppbär hel föräldrapenningförmån eller har för-

kortad arbetstid och uppbär föräldrapenningförmån som minst svarar mot arbetstidens nedsättning. Försäkringsöverdomstolen har i dom den 10 april 1992 (Mål nr 2191/89:14) under återopande av dessa rekommendationer funnit att SGI:n inte skall sänkas för en förälder som sedan barnet fyllt ett år uppbär hel föräldrapenning.

Någon motsvarande tillämpning i fråga om tid då vårdnadsbidrag, som ju inte är sjukpenninggrundande, uppbärs finns inte.

Föräldrapenning kan normalt utges till dess att barnet fyllt åtta år samtidigt som uttag av föräldrapenning enligt bestämmelserna i föräldraledighetslagen automatiskt ger föräldern rätt att vara ledig från sin anställning under den tid som föräldern uppbär föräldrapenning. Det förhållandet att de 90 garantidagarna slopades innebar därför att föräldrarnas möjligheter att vara helt ledig från arbetet för vård av barn efter det att barnet uppnått tre års ålder begränsades.

Mot bakgrund härav och då motivet för att avveckla garantidagarna var införandet av vårdnadsbidrag anser regeringen att det finns skäl att återinföra de 90 s.k. garantidagarna dvs. de dagar som endast ersätts enligt garantinivån. Förslaget innebär att föräldrapenning med anledning av ett barns födelse kommer att kunna utges under sammanlagt 450 dagar, varav 90 dagar med ersättning motsvarande garantinivån. Därmed får föräldern en sjukpenninggrundande och pensionsgrundande inkomst under ytterligare 90 dagar med möjlighet till sjukpenningsskydd samtidigt som möjligheterna att vara helt ledig från arbetet även efter det att barnet uppnått tre år förbättras. Även höjningen av garantinivån motive-rades av att vårdnadsbidraget infördes. Eftersom detta nu slopas anser regeringen att garantinivån åter bör bestämmas till 60 kronor per dag.

Riksdagen har efter förslag av regeringen under våren 1994 beslutat ett antal regler som skall träda i kraft den 1 januari 1995 (SFS 1994:605, prop. 1993/94:147, bet. 1993/94:SfU15, rskr. 1993/94:368). Antalet föräldrapenningdagar skall delas lika mellan föräldrarna och rätten att överlåta dagar skall begränsas så att 30 dagar per förälder inte skall få överlåtas till den andra föräldern. Vidare skall ersättningsnivån för föräldrapenning sänkas till 80 % av SGI med undantag för de 30 dagar som inte skall få överlåtas till den andra föräldern. För sistnämnda dagar skall ersättning alljämt utges med 90 %. Vissa särregler skall gälla för bl.a. ensamstående föräldrar.

Syftet med bestämmelsen att 30 dagar inte skall få överlåtas till den andra föräldern var att öka fädernas uttag av föräldrapenning. Den kan komma att få relativt liten effekt när garantidagarna nu återinförs. Om fadern inte vill ta ut föräldraledighet kan han välja att avstå från att ta ut 30 garantidagar. Det förhållandet att de 30 icke överlåtbara dagarna kan ersättas med 90 % i stället med 80 % när de utges med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning är knappast tillräckligt för att i den nämnda situationen förmå fadern att ta ut sina föräldrapenningdagar. För att motverka att ett återinförande av garantidagar får en negativ effekt på fädernas uttag av föräldrapenning bör de 30 dagar som inte kan överlåtas vara sådana dagar som ersätts med föräldrapenning motsvarande föräldrarnas sjukpenning.

Regeringen föreslår därför att en förälder bör kunna avstå rätt att uppbära föräldrapenning till förmån för den andra föräldern med undantag för en tid om 30 dagar med föräldrapenning motsvarande förälderns sjukpenning för varje barn, eller vid flerbarnsbörd, för barnen gemensamt.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 1995. För den som före ikraftträdandet tagit ut föräldrapenning för sådana dagar som utslutande kan utges enligt garantinivån skall avräkning ske mot de 90 dagarna. Avräkning bör även ske i förhållande till utgivet vårdnadsbidrag. En månad med fullt vårdnadsbidrag räknas därvid som 30 dagar med sådant bidrag. En månad med 1 350 kronor eller 700 kronor i vårdnadsbidrag räknas som 20 resp. 10 dagar.

6 Kostnadskonsekvenser

Slopadet av vårdnadsbidraget innebär en besparing för statskassan med 3 700 miljoner kronor för helt år. Återinförandet av garantidagarna ökar statens utgifter med 500 miljoner kronor för helt år räknat. Skatteintäkterna för kommunerna beräknas som en följd av förslaget minska med 900 miljoner kronor per helt år vilket föranleder en reglering mellan staten och kommunsektorn. Nettobesparingen för staten av förslaget blir därmed 2 300 miljoner kronor.

För innevarande budgetår kan besparingen av slopat vårdnadsbidrag beräknas till 1 850 miljoner kronor och merkostnaderna för att återinföra garantidagarna beräknas till 200 miljoner kronor.

Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna anvisades sammanlagt 38,7 miljoner kronor för administrationen av vårdnadsbidraget. Vidare anvisades 6,9 miljoner kronor för ersättning till Posten AB m.m. samt 1,5 miljoner kronor till Riksskatteverket för deras merkostnader. En del av dessa medel var av engångskaraktär för att bygga upp det nya bidragssystemet. Besparingen innevarande budgetår kan därför beräknas till sammanlagt 5 miljoner kronor.

Regeringens förslag: Kommunernas skyldighet att ge bidrag till enskilda förskolor, enskilda fritidshem och enskild integrerad skolbarnsomsorg, som skulle ha trätt i kraft den 1 januari 1995, upphävs. Kommunerna kan i stället efter egen bedömning lämna bidrag till enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Beloppet bör då inte oskäligt avvika från kommunens kostnader per barn i motsvarande verksamhet.

Även kommunernas rätt till ersättning för barnomsorgsplats för barn som inte är hemmavarande i kommunen, som skulle ha trätt i kraft den 1 januari 1995, upphävs. Kommuner kan därmed själva komma överens om hur man skall lösa kostnadsfrågan i de fall man anser sådana placeringar berättigade eller lämpliga.

Lagstiftningen om den kommunala tillståndsprövningen för enskilda förskolor och fritidshem samt enskild integrerad skolbarnsomsorg, som ändrades den 1 januari 1994, återställs till sin tidigare lydelse. Detta innebär att samma regler skall gälla för kommunen som för länsstyrelsen vid tillståndsprövning enligt socialtjänstlagen (1980:620, SoL).

Skälen för regeringens förslag: Barnomsorgen i Sverige har byggts upp som en viktig del av familjepolitiken och utformats för att kunna uppfylla behoven i ett modernt välfärdssamhälle. Barnomsorgen erbjuder barnen trygga och stimulerande uppväxtvillkor med ett särskilt ansvar för barn med behov av särskilt stöd. Barnomsorgen skapar valfrihet genom att den möjliggör för föräldrar att förena föräldraskap med förvärvsarbete eller studier.

Den av riksdagen i december 1993 antagna propositionen om utvidgad lagreglering på barnomsorgsområdet m.m. (prop. 1993/94:11, bet. 1993/94:SoU11, rskr. 1993/94:117) behandlade kommunernas skyldighet att tillhandahålla barnomsorg av god kvalitet för alla barn mellan 1 – 12 år, samt regler för den kommunala tillståndsprövningen och villkoren för bedrivandet av enskild barnomsorgsverksamhet.

Barnomsorgen skall vara tillgänglig för alla barn. Barnens behov och rättigheter skall ställas i första rummet. Regeringen vill särskilt framhålla att barnets behov av barnomsorg kan kvarstå även om föräldrar blir arbetslösa eller är föräldralediga. För barnet kan det vara viktigt vid sådana ändrade förhållanden i familjen att få vara i sin invanda miljö i daghemmet eller fritidshemmet. Regeringen kommer nu också att medverka till en ny ordning där de arbetslösa på heltid är engagerade i att söka arbete, höja sin utbildning och färdighet eller utföra tillfälligt arbete, vilket förutsätter en väl fungerande barnomsorg.

Enligt den lydelse av 18 § SoL som är avsedd att träda i kraft den 1 januari 1995 har enskilda förskolor, enskilda fritidshem och enskild

integrerad skolbarnsomsorg rätt till bidrag från den kommun där verksamheten bedrivs. För varje barn skall kommunen lämna ett belopp som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad per barn i motsvarande verksamhet.

När riksdagen år 1991 beslutade om att även privata företag skulle ha rätt att få bidrag för att driva daghem och fritidshem (prop. 1991/92:65, bet. 1991/92:SoU12, rskr. 1991/92:85) pekade socialdemokraterna på en rad problem som måste få en lösning för att inte målet om en väl utbyggd, rättvis barnomsorg av god kvalitet skulle spolieras. Regler för likabehandling samt möjlighet till insyn och kvalitetsbedömning av verksamheten saknades. Vidare anfördes att avgifter och intagningsregler inte kan få användas som sorteringsinstrument om alla barns rätt till barnomsorg skall garanteras.

Det är regeringens uppfattning att enskild och kommunal barnomsorg skall bedrivas från samma utgångspunkt. Enskild barnomsorg kan, under de rätta förutsättningarna, berika barnomsorgen och bidra till en positiv utveckling. Vi vill dock understryka vikten av att kommunen i samband med överenskommelsen om bidragsgivning till enskild barnomsorg särskilt beaktar barn med behov av särskilt stöd. En utbyggnad av enskild barnomsorg får inte heller leda till segregering inom barnomsorgen, t.ex. genom en avgiftssättning som får styrande effekter på föräldrars val av verksamhetsform.

En avgörande förutsättning är att det är kommunerna som ansvarar för och planerar hela den offentligt finansierade barnomsorgsverksamheten. Kommunerna måste därför själva, genom sin bidragsgivning, få avgöra i vilken mån det är lämpligt med kompletterande alternativa driftsformer inom barnomsorgen. Idag finns ca 10 % av barnomsorgsverksamheten i enskilda verksamhetsformer. Den vanligaste formen av dessa är föräldra-kooperativen.

Regeringen kan inte acceptera att kommunens skyldighet att erbjuda alla barn barnomsorgsplatser knyts samman med en skyldighet att ge bidrag till enskild verksamhet som helt frångår kommunerna möjlighet att planera och ansvara för verksamheten. Att kommunerna inte längre skulle ha möjlighet att avgöra huruvida ett verkligt behov av ytterligare barnomsorgsplatser föreligger i olika bostadsområden, utan endast bli betalningsskyldiga för enskilda verksamheter innebär ett resursslöseri och omöjliggör för kommunerna att bevaka kostnadsutvecklingen.

Det finns redan exempel som visar att detta dubbla och okontrollerbara system blir kostnadsdrivande för kommunen, genom att det kräver att kommunen håller en överkapacitet på verksamheten. Kommunen kan mot sin egen vilja tvingas lägga ned väl fungerande och kostnadseffektiva daghem och fritidshem, ibland t.o.m. med kvarstående lokal- och personalkostnader, till förmån för ett nyetablerat enskilt daghem, som det egentligen inte finns behov av.

Med anledning av vad som anförts anser vi att 18 § SoL bör ändras så att kommunerna får möjlighet att själv avgöra vilka verksamheter som skall få bidrag.

Ett övergångsproblem kan uppstå genom att ett enskilt daghem eller fritidshem som sökt bidrag enligt de nuvarande reglerna i avsikt att starta verksamhet den 1 januari 1995 vidtagit förberedelser som initialt eller på sikt innebär kostnader. Om en kommun i sådant fall beslutar att inget bidrag skall utgå till verksamheten är det dock skäligt att det enskilda dag- eller fritidshemmet trots detta ges kompensation av kommunen för nödvändiga kostnader för verksamhetens avveckling.

Enligt den lydelse av 18 § SoL som är avsedd att träda i kraft den 1 januari 1995 skall vidare kommunen ha rätt till ersättning för sina kostnader för barnomsorgen om ett barn som inte hör hemma i kommunen tagits emot i enskild eller kommunal verksamhet. Flera kommuner har sedan länge haft detta system, andra ger inte denna möjlighet. Regeringen utgår från att kommunerna skall fortsätta att ha en generös inställning i detta avseende. Särskild hänsyn bör kunna tas om det föreligger särskilda skäl att placera ett barn i annan kommun än hemkommunen. Det kan exempelvis gälla barn som genom delad vårdnad har anknytning till två kommuner eller barn med behov av särskilt stöd som kan få del av lämplig verksamhet anpassad för barnets behov.

Regeringen anser dock att det leder för långt att i lag ålägga en kommun att vara betalningsskyldig för barnomsorgskostnader i annan kommun. Regeringen föreslår därför att denna i SoL föreskrivna skyldighet upphävs.

Bestämmelserna i 69 § SoL innebär att det krävs tillstånd från länsstyrelsen för enskild eller sammanslutning som önskar bedriva privat barnomsorg. I samband med det s.k. frikommunförsöket gavs dock möjlighet för kommunerna att med stöd av lagen (1987:442) om försöksverksamhet med kommunal tillståndsprövning överta tillståndsprövning för privat barnomsorg. Denna försöksverksamhet kommer att gälla fram till utgången av år 1995. Idag har knappt hälften av landets kommuner övertagit tillståndsprövningen.

Den 1 januari 1994 trädde ett tillägg i tillståndslagen i kraft som innebär att kommunerna vid tillståndsprövningen endast får fästa avseende vid sökandens lämplighet att bedriva verksamheten och vid ändamålsenligheten av de lokaler där sökanden avser att bedriva verksamheten.

Regeringen föreslår att bestämmelserna om den kommunala tillståndsprövningen för enskilda förskolor och fritidshem samt enskild integrerad skolbarnsomsorg återställs till sin tidigare lydelse, vilket innebär att kommunernas tillståndsprövning för enskild barnomsorgsverksamhet och skolbarnsomsorg skall ske enligt samma regler som gäller för länsstyrelsens prövning enligt 69 § socialtjänstlagen.

Genom de här föreslagna åtgärderna återfår kommunerna sitt totala ansvar för planering, organisation, drift, tillsyn och kostnadsutveckling av hela den offentligt finansierade barnomsorgen.

8.1 Förslaget till lag om upphävande av lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag

Lagen om vårdnadsbidrag föreslås upphöra att gälla vid utgången av år 1994. Övergångsbestämmelsen innebär att anmälningar om vårdnadsbidrag inte kan ges in efter lagens upphörande, även om de avser tid före upphörandet. För prövningar av anmälningar som kommit in före lagens upphörande och som även avser bidrag för tid före upphävandet skall dock lagen fortsätta att gälla. Detsamma gäller utbetalning av sådana bidrag.

8.2 Förslaget till ändring i lagen (1994:605) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

4 kap.

3 §

I första och andra styckena har antal dagar ändrats till vad som gällde före 1 juli 1994, dvs. till 450 resp. 180 dagar.

I tredje stycket görs ett tillägg i förtydligande syfte för att klargöra att hälftindelningen av föräldrapenningen mellan föräldrarna även gäller vid flerbarnsfödsel.

I sjätte stycket har ett tillägg gjorts som innebär att de 30 dagar som inte är överlåtbara måste vara sådana som ersätts med föräldrapenning motsvarande förälderns sjukpenning, dvs. de kan inte vara dagar som enligt 6 § tredje och fjärde styckena uteslutande kan ersättas enligt garantinivån.

6 §

I första stycket har garantinivån sänkt till 60 kronor, dvs. den nivå som gällde före den 1 juli 1994.

I tredje och fjärde styckena har de s.k. garantidagarna återinförts till samma antal som gällde före den 1 juli 1994.

Övergångsbestämmelserna

Med anledning av att lagändringarna görs i en tidigare ändringsförfattning görs vissa redaktionella justeringar av övergångsbestämmelserna. Det i sak nya som föreslås i övergångsbestämmelserna framgår av punkt 3.

Ändringarna i 3 § innebär att man har rätt till totalt 450 dagar med föräldrapenning; 360 med belopp motsvarande förälderns sjukpenning och nittio med belopp enligt garantinivån. I den mån man före ikraftträdandet har tagit ut föräldrapenning för dagar som uteslutande kan utges enligt garantinivån skall dessa naturligtvis räknas av vid beräkning av kvarstående sådana dagar. Därutöver skall enligt punkt 3 övergångs-

bestämmelsen dagar under vilka man fått vårdnadsbidrag räknas av vid beräkning av antal kvarvarande dagar som uteslutande kan ersättas enligt garantinivån. En månad med fullt vårdnadsbidrag skall därvid alltid räknas som 30 dagar med sådant bidrag medan 1 350 kronor eller 700 kronor i vårdnadsbidrag skall räknas som 20 resp. 10 dagar med sådant bidrag. Om det är klarlagt att vårdnadsbidrag lämnats felaktigt eller lämnats med fel belopp och bidraget därför skall återbetalas, skall någon avräkning enligt denna punkt naturligtvis inte ske.

8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1978:410) om rätt till ledighet för vård av barn, m.m.

3 §

Förslaget till ändring innebär att samma regel kommer att gälla som före den 1 juli 1994. Den tid under vilken man har rätt till ledighet efter ett barns födelse eller adoption förlängdes då från ett och ett halvt till tre år med anledning av att vårdnadsbidraget infördes. Vårdnadsbidraget föreslås nu bli borttaget, varför även tiden för rätt till ledighet föreslås återställas till vad som gällde innan vårdnadsbidraget infördes.

8.4 Förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

33 §

1 mom.

Lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag har i det föregående föreslagits bli upphävd. Femte stycket i denna paragraf som, tillsammans med punkt 8 av anvisningarna, reglerar den till vårdnadsbidraget knutna avdragsrätten för vissa barnomsorgskostnader, föreslås med anledning därav också bli upphävd.

2 mom.

Eftersom möjligheten till avdrag för barnomsorgskostnader enligt 1 mom. och punkt 8 av anvisningarna föreslås bli upphävd, har hänvisningen i detta moment till punkt 8 av anvisningarna tagits bort.

Anvisningar till 32 §

12.

Eftersom vårdnadsbidraget föreslås bli borttaget skall det inte heller finnas med i uppräknningen av skattepliktiga bidrag.

Anvisningar till 33 §

8.

Punkten föreslås upphävd i enlighet med vad som har anförts under 33 §.

Om vårdnadsbidrag betalas ut efter 1 januari 1995 skall de äldre bestämmelserna om skatteplikt för vårdnadsbidrag fortsätta att tillämpas på det utbetalda bidraget. Om barnomsorgskostnader betalas först efter den 1 januari 1995, men avser barnomsorg före nämnda datum, skall också de äldre bestämmelserna om avdragsrätt fortsätta att tillämpas.

8.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

5 §

Eftersom vårdnadsbidraget i det föregående föreslagits borttaget skall det inte heller finnas med i den uppräknings av skattepliktiga inkomster som finns i denna paragraf.

Övergångsbestämmelserna

Om vårdnadsbidrag betalas ut efter 1 januari 1995 skall de äldre bestämmelserna om skatteplikt för vårdnadsbidrag fortsätta att tillämpas på det utbetalda bidraget.

8.6 Förslaget till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

3 §

Vårdnadsbidraget har i det föregående föreslagits bli borttaget. Varken slutlig eller preliminär skatt skall således längre betalas för vårdnadsbidrag, varför det skall tas bort från uppräknings i tredje stycket.

4 §

2 mom.

Uppräkningen av vårdnadsbidraget i 4 § 2 mom. tas bort, av samma anledning som i 3 §.

Övergångsbestämmelserna

Eftersom vårdnadsbidrag som betalas ut efter ikraftträdandet, enligt övergångsbestämmelserna till den föreslagna ändringen i kommunalskattelagen (1928:370), även fortsättningsvis skall vara skattepliktigt, skall de äldre bestämmelserna i denna lag också fortsätta att tillämpas på vårdnadsbidrag som betalas ut efter ikraftträdandet.

8.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Prop. 1994/95:61

2 kap.

14 §

Tredje stycket föreslås upphävt med anledning av att vårdnadsbidraget och avdragsrätten för vissa barnomsorgskostnader blir borttaget.

3 kap.

13 §

Ordet vårdnadsbidrag i uppräkningsen i första stycket föreslås bli struken med anledning av förslaget att vårdnadsbidraget inte längre skall finnas kvar.

Övergångsbestämmelserna

Med anledning av att äldre bestämmelser om skatteplikt och avdragsrätt enligt övergångsbestämmelserna till förslaget till ändring i kommunal-skattelagen (1928:370) skall fortsätta att tillämpas på vårdnadsbidrag som betalas ut efter ikraftträdandet respektive på barnomsorgskostnader som avser tid före ikraftträdandet, föreslås en motsvarande övergångsbestämmelse gälla till denna lag.

8.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag

4 §

Ändringarna i andra stycket är en följd av att vårdnadsbidraget och avdragsrätten för vissa barnomsorgskostnader tas bort.

Övergångsbestämmelserna

Övergångsbestämmelsen innebär dels att bostadsbidrag för tid före 1 januari 1995 beräknas efter äldre bestämmelser dels att om vårdnadsbidrag skulle utbetalas efter ikraftträdandet skall det inte heller för tid därefter räknas som inkomst vid beräkning av bostadsbidrag.

8.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer

5 §

Ändringen i andra stycket, dvs. borttagandet av punkt 2, är en följd av att vårdnadsbidraget tas bort.

Övergångsbestämmelserna innebär att bostadstillägg för tid före den 1 januari 1995 beräknas efter äldre bestämmelser. Den föreslagna nya punkten innebär att vårdnadsbidrag inte heller skall räknas som inkomst vid beräkning av bostadstillägg i de fall vårdnadsbidrag betalas ut efter ikraftträdandet.

8.10 Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)

18 a §

Denna paragraf föreslås upphävd eftersom den är föranledd av lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag, som i det föregående föreslagits bli upphävd.

48 §

Med anledning av att lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag föreslås bli upphävd tas hänvisningen i andra stycket denna paragraf bort.

69 §

Tredje stycket föreslås upphävd eftersom det är föranlett av lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag, som i det föregående föreslagits bli upphävd.

Övergångsbestämmelserna

Av övergångsbestämmelserna följer att uppgiftsskyldighet fortfarande skall gälla i fråga om barnomsorgsplats som avser tid före den 1 januari 1995. Det framgår också att vårdnadsbidrag som skall betalas ut efter 1 januari 1995 kan bli föremål för en framställning från socialnämnden enligt äldre lagstiftning.

8.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:11) om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)

18 §

Första och andra styckena i paragrafens lydelse enligt lagen (1994:11) om ändring i socialtjänstlagen (1980:620) föreslås ersatta med ett helt nytt stycke. Enligt detta kan kommunerna lämna bidrag till enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg om kvalitetskraven i 13 b § är uppfyllda och avgifterna inom den enskilda verksamheten inte är oskäligt höga. Någon skyldighet för kommunerna att lämna sådant bidrag föreligger enligt förslaget således inte längre. För att bidrag skall få ges gäller som sagt dock att den enskilda verksamheten uppfyller kvalitets-

kraven i 13 b § och att avgifterna inte är oskäligt höga. Vidare bör bidragen lämnas med ett belopp per barn som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad per barn i motsvarande verksamhet som drivs av kommunen, dvs. efter samma princip som gäller enligt 18 § i dess lydelse enligt lagen (1994:11) om ändring i socialtjänstlagen (1980:620).

Förslaget innebär också att tredje stycket upphävs. Ett barns hemkommun är därmed inte längre skyldig att ersätta en annan kommun dess kostnader för barnomsorg, enskild eller kommunal, som ges barnet inom den andra kommunen. Kommuner får därmed själva komma överens om hur man skall lösa kostnadsfrågan i de fall man anser sådana placeringar berättigade eller lämpliga.

Övergångsbestämmelserna

Enligt punkt 2 i övergångsbestämmelserna skall den som inte får bidrag efter den 1 januari 1995 få ersättning av kommunen för nödvändiga avvecklingskostnader om ansökan om bidrag har lämnats in före den 1 september 1994 och verksamheten skulle haft rätt till bidrag enligt lagen (1994:11) om ändring i socialtjänstlagen (1980:620). Den som avsett att driva verksamheten kan då ha börjat investera, hyra lokal och anställa personal. Det skall dock vara fråga om nödvändiga kostnader. Det innebär t.ex. att om man drar på sig kostnader efter det att det står klart att verksamheten inte får bidrag så kan kommunen inte anses skyldig att ersätta dessa. Dock kan vissa kostnader som uppstår därefter vara nödvändiga, exempelvis kan ett hyreskontrakt ha en viss uppsägningstid.

8.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (1987:442) om försöksverksamhet med kommunal tillståndsprövning för vissa hem för vård eller boende enligt socialtjänstlagen (1980:620)

Förslaget att 2 a § skall upphävas innebär en återgång till vad som gällde före den 1 januari 1994. Samma regel, dvs. 69 § socialtjänstlagen, kommer därmed att gälla för tillståndsgivning oavsett om det är kommunen eller länsstyrelsen som handhar prövningen och ger tillstånd. Någon särreglering i förhållande till annan enskild verksamhet enligt socialtjänstlagen kommer därmed inte heller att gälla.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 oktober 1994

Närvarande: statsminister Carlsson, ordförande, och statsråden Sahlin, Hjelm-Wallén, Peterson, Hellström, Thalén, Freivalds, Wallström, Persson, Tham, Schori, Blomberg, Heckscher, Hedborg, Andersson, Winberg, Uusmann, Nygren, Ulvskog, Sundström, Lindh, Johansson

Föredragande: statsrådet Hedborg

Regeringen beslutar proposition 1994/95:61 Vårnadsbidraget. Garanti-
dagarna. Enskild barnomsorg.

